

K O N V E N C I J A

O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU VLADE FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I VLADE NARODNE REPUBLIKE POLJSKE

Vlada Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Vlada Narodne Republike Poljske, nadahnute željom da uredе pitanja iz oblasti socijalnog osiguranja u duhu uzajamne saradnje, i ubeđene da će ta saradnja služiti jačanju i razvitku prijateljskih odnosa između dve Države, odlučile su da sklope Konvenciju o socijalnom osiguranju i u tom cilju odredile su svoje opunomoćenike i to:

Vlada Federativne Narodne Republike Jugoslavije:

Momu Markovića, člana Saveznog izvršnog veća,

Vlada Narodne Republike Poljske:

Stanislawa Zawadzkiego, Ministra rada i socijalnog staranja,

koji su se, posle razmene svojih punomoćja, koja su priznata kao punovažna i sastavljena u ispravnom obliku, saglasili o sledećim odredbama:

D E O I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

(1) Pri izvršavanju ove Konvencije biće primenjivani pravni propisi koji regulišu sledeće vrste socijalnog osiguranja:

- a) osiguranje u slučaju bolesti i materinstva,
- b) osiguranje u slučaju invalidnosti, starosti i u slučaju smrti hranioaca uključujući i osiguranje za slučaj nesreće na poslu i profesionalne bolesti, u daljem tekstu "penziono osiguranje",
- c) porodične dodatke (davanja).

(2) Pri izvršavanju ove Konvencije biće primenjivani takođe i pravni propisi kojima će ubuduće biti menjani i upotpunjavani pravni propisi kojima su regulisane vrste socijalnog osiguranja pomenute u prethodnom stavu.

Član 2

Građani jedne Strane Ugovornice imaju jednaka prava i obaveze koji proističu iz pravnih propisa navedenih u članu 1. ove Konvencije sa građanima druge Strane Ugovornice.

Član 3

(1) Radnici i lica sa njima izjednačena obuhvaćeni su socijalnim osiguranjem one Strane Ugovornice na čijoj su teritoriji zaposleni ili vrše funkcije merodavne za osiguranje.

(2) Od principa iznetog u prethodnom stavu postoje sledeći izuzeci:

- a) službenici diplomatskih i konzularnih pretstavništava i lica koja su kod njih zaposlena, obuhvaćeni su socijalnim osiguranjem one Strane Ugovornice na čijem području imaju stalan boravak. To se takođe primenjuje i na službenike državnih i drugih javno-pravnih ustanova i organizacija jedne od Strana Ugovornica zaposlene na teritoriji druge Strane Ugovornice;
- b) radnici preduzeća javnog suvozemnog, vazdušnog i vodnog saobraćaja jedne od Strana Ugovornica, poslati u cilju privremenog ili stalnog zapošljavanja na teritoriji druge Strane Ugovornice, kao i radnici koje šalju druga preduzeća sa sedištem na teritoriji jedne od Strana Ugovornica u cilju privremenog obavljanja posla na teritoriji druge Strane Ugovornice, obuhvaćeni su socijalnim osiguranjem one Strane Ugovornice na čijoj teritoriji preduzeće ima svoje sedište;
- c) brodska posada obuhvaćena je socijalnim osiguranjem one Strane Ugovornice pod čijom zastavom plovi.

(3) Centralni organi Strana Ugovornica mogu da odrede druge izuzetke, a isto tako da se sporazume da izuzeci predviđeni u prethodnom stavu ne budu primenjivani uopšte ili u pojedinim slučajevima.

Član 4

(1) Pri određivanju prava na davanja uzimaju se u obzir periodi zaposlenja (osiguranja) i periodi koji se izjednačuju sa periodima zaposlenja (osiguranja) provedeni na teritoriji obeju Strana Ugovornica. Ako je priznavanje davanja uslovljeno provođenjem izvesnog perioda na određenom poslu uzimaju se u obzir periodi provedeni na takvom poslu na teritoriji obeju Strana Ugovornica.

(2) Ako se prema pravnim propisima jedne Strane Ugovornice uzimaju u obzir periodi zaposlenja (osiguranja) na teritoriji treće države kao na sopstvenoj teritoriji, druga Strana Ugovornica će pri utvrđivanju prava uzimati u obzir i te periode. U tom slučaju uračunavanje vremena zaposlenja (osiguranja) u trećoj državi sa kojom je jedna od Strana Ugovornica zaključila Konvenciju o socijalnom osiguranju neće uticati na određivanje visine penzije.

(3) Davanja iz socijalnog osiguranja jedne Strane Ugovornice, koja pripadaju građanima te Strane na osnovu perioda zaposlenja (osiguranja) i perioda izjednačenih sa zaposlenjem (osiguranjem), provedenih na području treće države, ne pripadaju građanima druge Strane Ugovornice.

Član 5

(1) Ako pravni propisi jedne od Strana Ugovornica uslovljavaju sticanje, održavanje, ponovno dobijanje ili korišćenje davanja boravkom na svojoj teritoriji, taj uslov neće biti primenjivan na građane Strana Ugovornica sve dok borave na teritoriji druge Strane Ugovornice.

(2) Davanja iz socijalnog osiguranja jedne od Strana Ugovornica biće dodeljivana građanima druge Strane Ugovornice, nastanjenim u trećoj državi pod istim uslovima i u istim razmerima kao i sopstvenim građanima nastanjenim u trećoj državi.

Član 6

(1) Pravni propisi jedne Strane Ugovornice prema kojima se davanja smanjuju ili obustavljaju za vreme za koje ovlašćeno lice prima druga davanja, zaraduje ili ima sredstva za izdržavanje iz drugih izvora, primenjivače se i tada kada se radi o takvim primanjima, zarađivanju odnosno posedovanju sredstava za izdržavanje na području druge Strane Ugovornice.

(2) Centralni organi Strana Ugovornica će, ukoliko je potrebno, odrediti okvire i način primenjivanja odredbi prethodnog stava.

D E O II POSEBNE ODREDBE

Glava prva Osiguranje u slučaju bolesti i materinstva

Član 7

Davanje u naturi iz osiguranja u slučaju bolesti i materinstva određuje prema sopstvenim propisima i na svoj teret organ one Strane Ugovornice na čijoj teritoriji ovlašćeno lice (radnik, penzioner, član porodice) boravi. To se primenjuje i na lica pomenuta u članu 3. stav 2. izuzimajući diplomatske i konzularne službenike.

Strane Ugovornice mogu se sporazumeti da se odredbe ovoga člana primenjuju i na diplomatske i konzularne službenike.

Član 8

(1) Novčana davanja iz osiguranja u slučaju bolesti i porođaja priznaje prema svojim propisima i na svoj teret organ one Strane Ugovornice kod koga je radnik bio osiguran u vreme kada je stekao pravo na to davanje.

(2) Ako ovlašćeno lice boravi, za vreme dobijanja novčanih davanja u smislu odredaba prethodnog stava, na teritoriji druge Strane Ugovornice, organ obavezan na davanje može poveriti isplatu organu druge Strane Ugovornice. Organ, koji na taj način bude izvršio isplatu, dobija protivvrednost od organa koji je bio obavezan da izvrši isplatu davanja.

Glava druga Penziono osiguranje

Član 9

(1) Organ osiguranja svake od Strana Ugovornica određuje prema svojim pravnim propisima i uzimajući u obzir odredbe člana 4, da li lice ispunjava uslove za korišćenje prava na davanja.

(2) Ako su u duhu prethodnog stava uslovi za davanje ispunjeni prema pravnim propisima obe Strane Ugovornice, odgovarajući organ osiguranja svake od Strana Ugovornica određuje prema svojim propisima visinu penzije zajedno sa svim dodacima i povišicama tako kao da je ukupni period zaposlenja (osiguranja) na teritoriji obe Strane Ugovornice navršen isključivo prema pravnim propisima tog organa. Od tako obračunate penzije organ osiguranja svake od Strana Ugovornica isplaćuje deo davanja koji srazmerno odgovara

vremenu zaposlenja (osiguranja) provedenom na teritoriji odnosno Strane i ukupnom vremenu zaposlenja (osiguranja) provedenom na teritoriji obeju Strana Ugovornica.

(3) Ako period zaposlenja (osiguranja) na teritoriji jedne Strane Ugovornice iznosi manje od 6 meseci ne postoji pravo na davanja od organa socijalnog osiguranja te Strane Ugovornice. Organ osiguranja druge Strane Ugovornice koji duguje davanje neće vršiti smanjivanje svoga davanja u smislu prethodnog stava.

(4) U slučaju smrti penzionera koji prima penziju u delovima prema odredbama stava 2. i u slučaju smrti člana njegove porodice pomoć za pogreb u celini daje organ socijalnog osiguranja one Strane Ugovornice na čijoj je teritoriji pogreb obavljen.

(5) Centralni organi Strana Ugovornica mogu, ukoliko ustanove da je pojam invalidnosti kod obeju Strana Ugovornica u osnovi isti, odrediti da rešenje nadležnog organa ili suda jedne Strane Ugovornice o tome da li postoji ili ne postoji invalidnost, bude obavezno za nadležne organe druge Strane Ugovornice. U tom slučaju o invalidnosti, rešava nadležni organ (sud) one Strane Ugovornice, na čijoj teritoriji prebiva ovlašćeno lice.

Član 10

(1) Ako ovlašćeno lice ispunjava uslove za davanja prema pravnim propisima samo jedne od Strana Ugovornica, organ socijalnog osiguranja te Strane priznaje deo davanja utvrđenih u smislu odredaba člana 9. ove Konvencije. Ipak delimična davanja ne mogu biti u tom slučaju niža od davanja koja bi pripadala u smislu unutarnjih propisa bez uzimanja u obzir perioda zaposlenja (osiguranja) na području druge Strane Ugovornice.

(2) Kad budu ispunjeni uslovi za davanje i po pravnim propisima druge Strane Ugovornice, biće ponovo ustanovljena davanja od strane organa socijalnog osiguranja obeju Strana Ugovornica u smislu člana 9. ove Konvencije, uzevši u obzir periode zaposlenja (osiguranja), provedene nakon priznanja davanja u smislu prethodnog stava.

(3) Pravo na davanje stečeno u osiguranju jedne Strane Ugovornice ne gasi se za vreme dobijanja starosne ili invalidske penzije u smislu stava 1. od organa osiguranja druge Strane Ugovornice.

Član 11

(1) Odredbe članova 9. i 10. ove Konvencije primenjuju se i u slučaju kada je invalidnost ili smrt radnika posledica nesretnog slučaja na poslu ili profesionalne bolesti. Ipak povišenje penzije ili dela penzije, koje u tom slučaju premašuje penziju s naslova invalidnosti iz drugih uzroka nego što je nesretni slučaj na poslu ili profesionalna bolest, priznaje i isplaćuje organ socijalnog osiguranja one Strane Ugovornice na čijoj teritoriji se dogodio nesretni slučaj ili je radnik dobio profesionalnu bolest.

(2) Ako je radnik bio izvrgnut profesionalnoj bolesti za vreme uposlenja na području samo jedne Strane Ugovornice, davanje po tome osnovu priznaje u smislu odredaba predašnjeg stava organ socijalnog osiguranja ove Strane. Ako je radnik bio izvrgnut profesionalnoj bolesti za vreme uposlenja na području obeju Strana Ugovornica, davanja po tome osnovu priznaje u smislu prethodnog stava organ socijalnog osiguranja one Strane Ugovornice, na čijem području je radnik bio poslednji put zaposlen.

(3) Ako ovlašćeno lice, koje prima penziju zbog nesrećnog slučaja na poslu ili profesionalne bolesti od organa osiguranja jedne od Strana Ugovornica doživi nesreću ili profesionalnu bolest za vreme zaposlenja na teritoriji druge Strane Ugovornice, organ osiguranja te druge Strane odlučuje o pravima tog lica prema svojim propisima, uzimajući u obzir prethodnu

nesreću ili prethodnu profesionalnu bolest. To isto važi u slučaju pogoršanja zdravstvenog stanja ovlašćenog lica, koje nastupi usled rada na području druge Strane Ugovornice.

Glava treća Porodični dodaci (davanja)

Član 12

Porodične dodatke (davanja) plaća organ osiguranja Strane Ugovornice obavezan na davanje i u slučaju kada članovi porodice, za koje pripadaju porodični dodaci (davanja), prebivaju na području druge Strane Ugovornice.

Član 13

Porodični dodaci (davanja) za članove porodica, koji borave na području treće države, plaća nadležni organ osiguranja svake od Strane Ugovornice pod istim uslovima i u istom razmeru, kao i sopstvenim građanima, čiji članovi porodice borave u toj trećoj državi.

D E O III OPŠTE, PRELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE

Član 14

Predlog za dodeljivanje davanja iz socijalnog osiguranja može se podneti organu osiguranja jedne ili druge Strane Ugovornice. Organ Strane Ugovornice kojoj je podnet predlog obavestiće odmah o tome organa druge Strane Ugovornice.

Član 15

(1) Nadležni organi Strana Ugovornica će jedan drugom besplatno ukazivati potrebnu pomoć pri izvršavanju ove Konvencije.

(2) Konzularna pretstavništva (konzularna odeljenja u diplomatskim pretstavništvima) jedne Strane Ugovornice imaju pravo da i bez punomoći zastupaju svoje građane kao i organe svoje države pred organima (sudovima) druge Strane Ugovornice u svim pitanjima koja proističu iz ove Konvencije. To ne narušava unutrašnje pravne propise svake od Strana Ugovornica prema kojima se zahteva zastupanje od strane advokata ili drugoga lica.

Član 16

Odgovarajući organi Strana Ugovornica sporazumevaće se neposredno pri izvršavanju ove Konvencije.

Član 17

(1) Dokumentacija, ne izuzimajući lekarske nalaze, izdata od odgovarajućih organa jedne Strane Ugovornice punovažna je pri izvršavanju ove Konvencije za organe druge Strane Ugovornice. Centralni organi Strana Ugovornica mogu da odrede na koji način dokumentacija, predviđena u pravnim propisima jedne Strane Ugovornice može da bude zamenjena potvrdom odgovarajućeg organa druge Strane Ugovornice.

(2) Dokumenta, molbe, žalbe i drugi podnesci koji se koriste u izvršavanju ove Konvencije mogu da budu napisani službenim jezikom jedne ili druge Strane Ugovornice i oslobođeni su svih taksa i legalizacije.

(3) Molbe, žalbe, pravna akta i drugi podnesci po pitanjima obuhvaćenim ovom Konvencijom, koji treba da budu predati do određenog termina organu (sudu) jedne Strane Ugovornice biće smatrani kao podneti na vreme ako budu do tog termina podneti organu (sudu) druge Strane Ugovornice. U tom slučaju te podneske treba neodložno poslati odgovarajućem organu (sudu) druge Strane Ugovornice.

Član 18

Doznake novčanih davanja na teritoriju druge Strane Ugovornice vršiće se prema odredbama Sporazuma o nerobnim plaćanjima koji bude na snazi između Strana Ugovornica u vreme doznake.

Član 19

(1) Centralni organi Strana Ugovornica mogu zaključivati sporazume potrebne za izvršenje ove Konvencije.

(2) Pomenuti organi će se uzajamno izveštavati o promenama do kojih bude došlo u unutrašnjim pravnim propisima pomenutim u članu 1. ove Konvencije.

(3) Sve teškoće i razlike u mišljenjima do kojih bi moglo da dođe po i izvršavanju ove Konvencije biće regulisane putem sporazuma između centralnih organa Strana Ugovornica.

(4) Strane Ugovornice će jedna drugu obavestavati o tome koji organi su centralni organi u smislu ove Konvencije nadležni za njezino izvršavanje.

Član 20

(1) Pri primeni odredaba ove Konvencije uzimaće se u obzir i periodi zaposlenja (osiguranja), kao i periodi izjednačeni sa zaposlenjem (osiguranjem), navršeni pre stupanja Konvencije na snagu.

(2) Odredbe ove Konvencije će biti primenjivane na predlog ovlašćenog lica ili nadležnog organa osiguranja i u onim slučajevima u kojima pre stupanja Konvencije na snagu penzija nije priznata zbog nedostataka traženog perioda zaposlenja (osiguranja).

(3) Penzije koje su priznate pre stupanja na snagu ove Konvencije biće revidirane na predlog ovlašćenog lica ili odgovarajućeg organa u cilju ponovnog određivanja prava na davanje prema odredbama ove Konvencije.

(4) Predlog za reviziju u smislu stava 2 i 3, mora biti podnet u roku od 3 godine od dana stupanja na snagu ove Konvencije. Davanja priznata posle revizije pripadaju najranije od stupanja na snagu ove Konvencije.

Član 21

Ova Konvencija ne odnosi se na pripadnike oružanih snaga, ratne i vojne invalide, učesnike partizanskog i ilegalnog pokreta za vreme Drugog svetskog rata i žrtve fašističkog terora. Pitanje davanja ovim licima i članovima njihovih porodica reguliše Dodatni protokol ovoj Konvenciji, koji sačinjava njen sastavni deo.

Član 22

Ova Konvencija podleže ratifikaciji i stupa na snagu prvog dana meseca koji sledi nakon razmene ratifikacionih dokumenata, koja će se obaviti u Beogradu.

Član 23

(1) Ova Konvencija zaključena je na neodređeno vreme. Svaka Strana Ugovornica može je otkazati, ali najmanje 6 meseci pre isteka kalendarske godine i ona tada gubi važnost krajem te kalendarske godine.

(2) U slučaju otkazivanja ove Konvencije njene odredbe kao i odredbe naknadnih sporazuma biće i dalje primenjivane za već stečena prava.

(3) U slučaju kada su periodi zaposlenja (osiguranja) navršeni na teritoriji obe Strane Ugovornice, a pravo na davanje nije nastalo pre dana prestanka važnosti ove Konvencije, dalje očuvanje prava na davanja po tome osnovu biće regulisano unutrašnjim propisima svake Strane Ugovornice.

Ova Konvencija sačinjena je u Varšavi 16. januara 1956. godine u dva originala, svaki na srpskohrvatskom i poljskom jeziku pri čemu su oba teksta podjednako punovažna.

Kao dokaz tome gore pomenuti opunomoćenici su potpisali ovu Konvenciju i stavili pečate.

U ime Vlade Federativne Narodne Republike Jugoslavije,
Moma Marković, s. r.

U ime Vlade Narodne Republike Poljske,
Stanislaw Zawadzki, s. r.

DODATNI PROTOKOL

Pri potpisivanju Konvencije o socijalnom osiguranju Između Vlade Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Vlade Narodne Republike Poljske Strane Ugovornice su se, nadahnute brigom da svojim građanima obezbede mogućnost da koriste i druga davanja, a ne samo iz socijalnog osiguranja, saglasile u sledećem:

Član I

(1) Odredbe članova 5. i 18. Konvencije o socijalnom osiguranju primenjuju se analogno i na davanja licima spomenutim u članu 21. te Konvencije.

(2) Sticanje državljanstva druge Strane Ugovornice nema za posledicu gubitak prava na davanja, koja pripadaju na osnovu posebnih propisa izvan socijalnog osiguranja licima pomenutim u članu 21. Konvencije o socijalnom osiguranju.

(3) Ako davanja o kojima je reč u prethodnom stavu nisu priznata ili je isplata obustavljena zbog boravka ovlaštenog lica na teritoriji druge Strane Ugovornice ili zbog dobijanja državljanstva te Strane, takvi slučajevi biće ponovo ispitani na predlog ovlaštenog lica ili odgovarajućih organa Strane Ugovornice čiji je građanin ovlašteno lice. Predlog mora biti podnet u roku od 3 godine od stupanja na snagu Konvencije o socijalnom osiguranju. Davanja priznata posle ponovnog ispitivanja, pripadaju najranije od dana stupanja na snagu spomenute Konvencije.

Član II

Licima, koja primaju od organa jedne Strane Ugovornice davanja o kojima je reč u članu I ovog Protokola, biće ukazivana za vreme boravka na teritoriji druge Strane Ugovornice preventivna i terapijska lekarska pomoć od odgovarajućih organa ove Strane pod istim uslovima i u istom obimu kao i sopstvenim građanima ovlaštenim na takva davanja. Pri

tome će biti primenjivane odgovarajuće odredbe člana 7. Konvencije o socijalnom osiguranju.

Ovaj Protokol sačinjen je u Varšavi 16. januara 1958. godine u dva originala, svaki na srpskohrvatskom i poljskom jeziku pri čemu su oba teksta jednako punovažna.

U ime Vlade Federativne Narodne Republike Jugoslavije,
Moma Marković, s. r.

U ime Vlade Narodne Republike Poljske,
Stanisław Zawadzki, s. r.